

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

76. ÅRGANG

10. OKTOBER 1964

A V I N N H O L D E T :
BARE EN BEGYNNELSE (LEDER) - BRYTNINGSTID I ENG-
LAND - NYTT FRA KONSILET - SIGRID UNDSET SOM
HISTORIKER - BLIKK PÅ TIDEN - FILM

NR
19

NESTE NUMMER UTKOMMER 24. OKTOBER 1964

AV KIRKENS LIV

Uken 11.—17. okt.

21. SØNDAG EFTER PINSE.

Epistel: Ef. 6, 10—17.

Evangelium: Matt. 18, 23—35.

For tredje gang på rad blir søndagens lesning tatt fra Efeserbrevets annen del. Apostelen formaner sine venner og lærer dem hvordan de skal føre sitt liv for å bli de «nye mennesker» som Ånden vil omskape dem til. Idag er det kampen mot det nye menneskets fiender som står på dagsorden. Først hører vi hva kampen gjelder og derefter hvilke våpen vi skal gripe til, ikke jordiske, men åndelige våpen, en hel åndelig rustning som gjør det mulig for oss både å forsvare oss og gå til motangrep.

Blant de krav som Kristus stiller er det få som evangeliet legger så stor vekt på som den plikt vi har til å forlate våre skyldnere. Den bønn Jesus lærer oss, Fader vår, sørger for at vi aldri glemmer det. Men vi finner også en rekke andre tekster som innskjerper dette kravet, ikke minst den lignelsen vi leser i dagens evangelium, nemlig om den ubarmhjertige tjener som selv hadde fått stor barmhjertighet, men ikke hadde lært noe av det: han fordømmer seg selv ved sitt hårde hjerte.

MANDAG: Ferialdag.

TIRSDAG: *Edward*, konge av England († 1066).

ONSDAG: *Kallist 1*, pave og martyr (visstnok 222). Hans navn er knyttet til en av de mest berømte katakomber i Roma.

TORS DAG: *Teresia av Avila* († 1582). Denne karmelittsøster rager høyt over sin samtid og har øvet en meget stor innflytelse på de kommende slekter og helt til vår tid. Blant de kvinnelige kontemplative ordener er Karmelittordenen, som hun gjenskapte, den betydeligste, og hennes erfaring i det åndelige liv har nådd langt ut over klostrenes murer. Selv Johannes av korset har vært mer en disippel enn en lærer for henne.

FREDAG: *Hedvig*, enke, hertuginne av Schlesien.

LØRDAG: *Marguerite-Marie Alacoque*. Hun var søster i den orden som Frans av Sales og Jeanne av Chantal hadde grunnlagt (*Visi-*

tatio Mariae). Hennes navn er uløselig knyttet til Jesu-hjerte-andakten. De visjoner hun opplevde i Paray-le-Monial fikk stor betydning for andaktens utforming om ikke for dens aller første tilblivelse.

Uken 18.—24. okt.

22. SØNDAG EFTER PINSE.

Epistel: Filip. 1. 6—11.

Evangelium: Matth. 22, 15—21.

Brevet til Filipperne som dagens epistel er tatt fra er et av de hjerteligste som Paulus har skrevet. Han var tydeligvis særlig knyttet til denne menighet, hans første i Europa. Dagens tekst hører til brevet innledning, den er som en hilsen i glede og takk og forteller oss litt om det sinnelag som Kristi kjærlighet skaper mellom hans disipler.

Evangeliet er om Gud og keiseren, men ingen avhandling om forholdet mellom kirke og stat. Fariseerne har satt en felle for å fange Jesus: går han inn for at man skal betale skatt til keiseren, gjør han seg forhatt av jødene, hevder han derimot at man ikke skal betale skatten, utsetter han seg for romernes hevn. Han gjør ingen av delene, men avslører fariseernes hykleri: de bærer selv på seg mynt med keiserens profil og det er tegn på at de ikke forakter hans penger for å gjøre sine forretninger. Da kan de likegodt betale skatten, bare de respekterer Guds lov og ikke forfalsker den slik som de gjør til stadighet.

MANDAG: *Peter av Alcantara*, fransiskaner, en av den store Teresias rådgivere († 1562).

TIRSDAG: *Johannes av Kenty*, prest i Krakau († 1473).

ONSDAG og TORS DAG er ferialdager.

FREDAG: *Anton M. Claret*, biskop.

LØRDAG: *Erkeengelen Rafael*. Det er Tobias' bok i Det gamle testamente som omtaler en utsending fra Gud med dette navn som betyr Guds legedom. Rafael var blitt sendt fra himmelen for å ta vare på den fromme Tobias' unge sønn under en farlig reise. Den lutherske tradisjon betrakter ikke Tobias' bok som kanonisk.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45	11.00 — Eng.
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (hver 14. dag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	18.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 969	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehus</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (I. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

BARE EN BEGYNNELSE

Overveldet sitter vi og ser på annonse-materialet i en av våre middagsaviser. En hel side er fylt med appeller til vår matlede, og avisens lekkersultne spesialmedarbeider og meny-spesialist forteller om den økende norske velstandsbølgens ytterste raffineringer: I vårt puritanske gjetost-land er kaviaren åpenbart på vei mot massene — der hviskes gode råd om hvor i vår hovedstad man kan få røket ørret i olje og «en ordentlig omfangsrik og herlig Gorgonzola». Målbevisste herrer i kokkelue sier med stort alvor at de finner noe av en livsoppgave i det å gjøre nordmenn «matbevisste» — tiden er moden for det kresent utsøkte. Alminnelige lønsmottagere med anstrengte familiebudsjetter og lite ut over jevn behagelighet og trygt utkomme — som vel flertallet av «St. Olav»s lesere — vil visst trekke på skuldrene og si, at denne temmelig kostbare slikkmunn-verden er dem fremmed — av nærliggende grunner. Men den er jo bare ett enkelt eksempel på et fenomen av bred virkning: En økning i levestandarden som er almen, og som gjør listen over «nødvendige» og økonomisk tilgjengelige forbruksvarer lenger og lenger for de fleste. «Matbevissthet» — hvilket ofte er et skånsomt uttrykk — er en av sidene ved dette. Der finnes andre: Velvære og «statussymboler» (bil, båt, hytte!) kan bli religion — vi har sett det med egne øyne.

En enkelt avislinje i det selvsamme nummer burde vekke den annen slags bevissthet. I en av de politiske studentforeninger er det under en diskusjon om utviklingshjelpen blitt opplyst at Norge ligger på europeisk *bunn-nivå* når det gjelder denne saken, og at flertallet i det norske Storting har godt og grundig sveket sitt løfte om å heve utviklingshjelpen til 1 — en — prosent av nasjonalinntekten.

Det er viktigere opplysninger enn den om Gorgonzolaen.

Meget tyder nemlig på at kløften mellom verdens søvning rike nasjoner og verdens desperat sultende og elendige nasjoner *ikke* avtar, men øker — til en avgrunn. En profeti, som *Abbé Pierre* utsa allerede for 10—15 år tilbake, er ved å få fast omriss: Spenningen Øst—Vest vil måtte vike for spenningen «Nord—Syd» — dvs. mellom overskudds- og underskuddsland. Og den sistnevnte spenning er enda mer sprengfarlig og krigs-svanger enn den første.

Men driver ikke vi og alle andre overskuddsland, fremfor alt det rike USA, utviklingshjelp da? Jo — men det monner ikke. Det er og forblir smuler til hundene — ikke en dekket plass ved vårt bord. Det har hverken pedagogisk eller politisk vært mulig å få Vestens velstandsmennesker til å fatte sannhetens fulle rekkevidde: Brødet må deles — temmelig langt innover fra skalken. Å være menneske i det 20. århundre er å vite og føle ansvar — og handle derefter. Langt mer drastisk enn noe av det vi hittil har sett — det er bare en begynnelse. Og det haster.

Kristne politikere og velgermasser dannet stort sett den forsinkede baktropp i det 19. århundres opprør mot den sosiale urettferdighet i Vestens industrialiserte land. Det må ikke bare svi i vår kristne samvittighet. Det må også tjene som lærepenge. For nye svik kan være på trappene — mulighetene ligger rett under nesen på vår tids kristne. Vi er ikke så overbevist når politiske partier kaller seg kristne, og vil samle de troende i en politisk bås. Saltet skal spres. Men *når* de gjør det, påtar de seg i våre øyne en særlig forpliktelse til å gå foran i offerviljen og i arbeidet for å vekke samvittighetene overfor våre forfordelte medmennesker. Larmende, plagsomt og effektivt.

Det nye kristelige partiet som led et så ettertrykkelig og lærerikt nederlag ved de svenske valg nylig — skilte det seg markert ut på dette punktet? Vi tviler på at det var det det falt på — det ville i tilfelle være noe som folk kunne forstå og føle som en utfordring. For de begynner vel etterhvert å tenke, alle de som koser seg med sjokoladeposen foran TV i sin egen gode, trygge stue, mens Dagsrevyen bombarderer dem med tragedier?

Evangeliet er gammelt og tidløst nytt — det er utrolig hvor skjævt vi leser det. Han samlet i kjelleren og på loftet, han åt og drakk og var glad. Er det selve vår *livsform* som på en ikke fjern dag får høre: «Du dåre — nå kreves din *sjel!*»

HRM

Verdens rike og fattige: Kløften avtar ikke — den øker.

BRYTNINGSTID I

Det gjærer og syder i britisk katolisisme. Vi fikk her i St. Olav glimt av debatten i intervjuet med Per Bang (nr. 17), men det hele går jo dypere og kan bare forstås hvis man studerer den historiske bakgrunn og den spesielle sammensetning av nasjonens katolikker. Vi er øyensynlig også vidne til en utfordring fra en gruppe konvertitter, ofte intellektuelle, leger, journalister osv. til Kirkens ærverdige ledere. Det er konvertitter som stiller nærgående spørsmål, ikke om Kirkens sentrale lære-punkter, dens hellige sakramenter eller dens hierarki, men om hierarkiets holdning til noen dagsaktuelle problemer. Det gjelder skolene, de kjernefysiske våpen, den katolske presse osv. Gruppen, i den utstrekning man kan snakke om en

homogen gruppe når det er spredte artikkelskribenter og foredragsholdere som hver for seg «slår i bordet», nekter i hvertfall å forholde seg passiv.

Denne konfrontasjon måtte sikkert komme i Storbritannia, og den vil i det lange løp bare bety en styrkelse av Kirkens liv. Men overgangen kan nok være smertelig, både for de såkalt progressive og for de konservative.

St. Olav bringer i dette nr. stoff som kan belyse og forklare denne brytningstiden. Og vi gjengir også utdrag av et intervju med erkebiskop Heenan hvor Kirkens kloke og rolige primas i Westminster både svarer på direkte spørsmål om legfolkets rolle og på spørsmål om Konsilet, osv.

Man kan ikke se bort fra at britisk katolisisme på godt og ondt har et visst konservativt drag, det gjelder på flere områder enn det ekumeniske. Bortsett fra et antall tyske, polske og italienske innvandrere består den katolske kirke i England av tre skikt. Det er en liten gruppe av gamle katolske familier som har bevart sin tro gjennom århundrelange forfølgelser og forbud med stor offervilje og tålmodighet og som likevel er meget tolerant i sitt syn. Den største gruppen kommer imidlertid fra irske familier, mennesker som har vokst opp i en gammel tradisjon og i det gamle forholdet mellom prester og legfolk. Dessuten har vi den lille, men innflytelsesrike gruppen av engelske konvertitter.

Denne siste gruppen har vært delt. Mange av dem er særskilt åpne for en ekumenisk samtale, men den har også hatt i sine rekker etter hvert meget konservative personligheter som f. eks. den første erkebiskop av Westminster, kardinal Manning og i vår egen tid kjente forfattere som Evelyn Waugh og Arnold Lunn.

Historisk sett er den avvisende holdning som fremfor alt de irske katolikker inntar til ekumenikken forståelig. I lange tider var de irske landarbeiderne og småbrukerne stengt ute fra de engelske godseiernes og kjøpmennenes borgerlige liv. De kunne heller ikke adlyde statens påbud om å delta i anglikanske gudstjenester og hadde derfor stadig rettsaker og bøter hengende over seg. Det ikke å sette sine ben i en protestantisk kirke ble et symbol for de trofaste katolikker, besøk i en anglikansk kirke var forræderi. Det er beklagelig, men forståelig at det ennå i dag finnes irske prester som forbyr de troende å delta i anglikanske bryllup og dåpshandlinger.

Meget har endret seg de siste fem årene. John C. Heenan, den nye primas var alt som biskop av Leeds kjent for sin uvanlige åpne holdning. Som erkebiskop av Liverpool ble han god venn med dr. Michael Ramsay, den anglikanske kirkes nåværende leder. Dr. Heenan har tatt initiativet til en katolsk konferanse om kristne enhetsproblemer, og han prøver å få i stand et godt samarbeide i presse, radio og TV mellom katolikker og ikke-katolikker.

SKOPTISK INNSTILT

Men tross alt er Englands katolske befolkning i høyere grad enn Skottlands skeptisk innstilt til den ekumeniske bevegelse. Beredvilligheten til å samarbeide med andre

kristne foreligger fremfor alt på det sosiale og karitative området. Forøvrig finner man hos den raskt voksende katolske del av befolkningen en følelse av fremdeles å leve i en religiøs ghetto. En amerikansk prest sa nylig etter en studietur i landet: «En av de vanskeligste tingene når man snakker om ekumenisme med katolikker i England er at de bare oppfatter ord og setninger med en ekumenisk appell i lys av realiteter og muligheter anno 1896 eller 1921, ikke 1964. De har en god hukommelse når det gjelder tidligere tiders erfaringer.»

Kritikere legger også til at det engelske episkopat også ofte har anlagt en vel pessimistisk tone. Men meget er forandret, situasjonen er ikke lenger låst fast. Og man kan ikke uten videre sammenligne de britiske øyer med Kontinentet på dette punkt. De psykologiske forutsetninger er anderledes på fastlandet hvor de kristne har fått en sterkere følelse av et fellesskap bl. a. på grunn av nazistenes og kommunistenes forfølgelser.

Kanskje også dette spesielle problem er med på å forklare brytningen i engelsk katolisisme i dag. En eksponent for den «nye stemme» i legfolket, ofte kritisk innstilt, men fremfor alt engasjert, er en mann som Michael de la Bedoyere, tidligere redaktør av avisen Catholic Herald, nå utgiver av en liten, meget fritt-talende publikasjon ved navn «Search». Et av bladets mottoer er typisk nok kardinal Newmans ord: «I want an intelligent, well-instructed laity» — jeg trenger våkne, velinformerte legfolk. Mottoet er ikke tilfeldig valgt, det er tydelig. Et eksempel: i septembernummeret av «Search» settes brytning mellom geistlige og legfolk i søkelyset. Redaktøren hevder at det gamle skillet, hvis basis var forholdet mellom utdannet presteskap og et legfolk av jordbrukere og kjøpmenn, fremdeles eksisterer til tross for at moderne undervisningsmidler, aviser, tidsskrifter, radio osv. i stor grad har hjulpet dagens legfolk til å kunne tenke og dømme selv i mange spørsmål. Eller, som han sier, det er i hvertfall nå en liten gruppe av legfolk som virkelig studerer og tenker ut problemene selvstendig. Den store majoritet er tilfreds med å gå i kirken, høre en preken og yde økonomisk bidrag.

SMERTEFULL PROSESS

I julinumneret av Clergy Review har en annen fritt-talende legmann, Donald Nicholl en artikkel om legfolket

ENGLAND

og prestenes autoritet. I debatt og avisartikler gjentas synspunkter som noen finner formastelige, andre synes det er på høy tid kommer frem. Kort sagt, en smertefull prosess er i gang i England. Legfolk krever sin plass i Kirken som fullverdige medlemmer, i protest mot noen av geistlighetens noe personlige og alt for konservative standpunkter og ideer. At det hele er nødvendig er det visst ikke mye tvil om, på den annen side skulle en utenforstående kanskje ønske at «rebellene» oftere hadde sett det hele i et større sammenheng. Om noen år vil vi forhåpentlig med undring tenke på bitterheten i dagens katolske debatt i England. En bitterhet så stor at man på høyeste hold i Englands katolske kirke har advart mot en spesiell harsk form for indre meningsutveksling som har funnet sted av og til. Kanskje vi trenger å være litt mer ekumeniske mot våre katolske trosfeller, het det i en uttalelse fra Westminster Cathedral.

I Westminster sitter erkebiskop John C. Heenan, mannen som er valgt til å lede landets katolikker i denne vanskelige overgangstid. Og det er vel riktig å supplere til disse glimt av strid og kiv med denne kirkelederens sindige ord som forteller om en mann som både forstår mye av dagens indre brytninger og som samtidig i høy grad retter blikket utad.

MARKERT INTERESSE

Hva sier han om dagens legfolk?

— I enhver organisasjon, enten det er Kirken eller fagforeningen viser den store majoritet ikke noen særlig interesse for organisasjonens daglige arbeide. Det er alltid noen få som føler at dette virkelig angår dem. I hvert sogn vil man finne en prosent som virkelig arbeider i de foreninger og grupper som driver sognet. Den store majoritet er tilfreds med å gå i messen, betale kollekt osv. Men, i motsetning til for 25 år siden, tar nå legfolket en stor og markert interesse i teologi. Det er et betydelig større antall katolikker i dag som virkelig tenker over og engasjerer seg i Kirkens lære og Kirkens åndelige liv.

Før ble dette overlatt helt til prestene, legfolket tenkte: dette har ikke noe med oss å gjøre. Vi blir undervist.

I det intervju med ham som vi henter disse uttalelser fra, ble dr. Heenan spurt: Hvilket spesielt bidrag vil De si at den katolske kirke i England har å gi til den moderne verden?

— De kan like godt spørre om hvilket bidrag en hvilken som helst kristen i et hvert land kan yde i den moderne verden. Det er i virkeligheten et spørsmål om resultatene av den katolske utdanning. I Storbritannia er det skjedd store forandringer på denne sektoren. Besteforeldrene til dagens skolebarn kom som regel ikke lenger enn til en sogneskole. I dag får alle barn et bredere startgrunnlag, en stor del av de katolske barn tar etterpå «grammar school» og antall elever på våre universiteter er fem, ti, femten ganger større enn for hundre år siden. Etter hvert som våre katolikker på den måten blir bedre utdannet, vil vi også kunne yde mer i samfunnet.

STØRRE HORISONT

Hva er hovedvirkningen på almindelige mennesker når det gjelder Konsilet?

— Konsilet har allerede gjort folk som står utenfor Kirken meget mer interessert i hva som foregår innen Kirken. De forstår for første gang at den katolske kirke regner med og interesserer seg for virkningene av sin lære og praksis ikke bare på sine egne, men på verden som helhet og på medlemmer av andre religioner. Dette er i stor målestokk en del av den ekumeniske bevegelse, katolikker blir oppmerksomme på sine forpliktelser overfor dem som står utenfor Kirken.

Erkebiskop John C. Heenan måtte straks etter sin utnevnelse til britisk primas gripe temmelig håndfast inn i den skarpe debatten de engelske katolikker har ført omkring barnebegrensningen og Kirken. Han er ikke desto mindre en åpent og moderne tenkende mann og en økumenisk sinnset kirkeleder, som vil kunne hjelpe de fem millioner britiske katolikker ut av en tildels stivbent konservatisme og mindretalls-mentalitet.

Når dette leses, har det II Vatikankonsils 3. sesjon sittet samlet i Roma i tre uker, og meget er allerede hendt. I sin tale ved åpningen den 14. september, etter å ha feiret messen med 24 av sine med-biskoper i en koncelebrasjon i Peterskirken, la pave Paul VI særlig vekt på at Vaticanum II måtte fullføre Vaticanum I's arbeide når det gjelder læren om forholdet mellom Kirkens synlige overhode og biskopene, med særlig vekt på de sistnevntes rolle og rettigheter. Hans ord formet seg ellers som en varm og inntrengende innbydelse til å uttrykke klart for de troende og verden hva Kirken er, og hva den tenker om sin egen misjon til menneskeheten. Åpningstalen, som er blitt meget positivt kommentert verden over, var tillitsfull og gjennemtrent av pave Paul's dype bevissthet om at hans høye embede ikke bare har en ledende, men også en *tjenende* funksjon i Kirkens trosfellesskap. Som «grønt lys» for gjennomgripende reformer og dristighet i beslutningene var talen utvetydig, og så vel ved sin evangeliske inspirasjon som ved sitt mektige historiske overblikk gjorde den et sterkt inntrykk på konsilet og kristenheten.

ENHETEN I MANGFOLDET

I sine Roma-korrespondanser understreker vår korrespondent, pater *Hermann Seiler* S. J. at erfaringene fra 2. sesjon om hvor konsilet står, er blitt innarbeidet i de tekster som nå legges frem: Diskusjoner vil der nok bli, muligens også ikke uvesentlige forskyvninger. Men stort sett stemmer kartet nå bedre med landskapet enn ved de to tidligere sesjoner: Ekspertene kan nå inn-sikte mulighetene med større treffsikkerhet. «Man blir gang på gang», skriver han, «overrasket over med hvilken lojalitet og god vilje representantene for de ulike oppfatninger har forsøkt å nå frem til en forenende formulering i den ånd som er konsilets målsetning. Omstridte

En verdenskirke bringer nødvendigvis mange uensartede problemer til et felles kirke-møte. Erkebiskop Denis Hurley (Durban) har vært en forgrunnsfigur i kampen mot apartheid-politikken overfor de farvede i hans hjemlige Sør-Afrika.

Før konsilets åpning mottok pave Paul ellers baptist-pastoren Martin Luther King, lederen for USA's sorte, og lofte ham sin varme støtte i kampen for deres likestilling.

spørsmål, som for eksempel problemet om åpenbaringskilder (*De Revelatione*) og diverse sider i læren om Maria har man ikke søkt å fastlåse stilltende. Man har uttrykkelig slått fast friheten til teologisk diskusjon i slike spørsmål, så dørene forblir åpne. Her viser konsilet at det følger helt andre lover enn dem som gjøres gjeldende i en rent politisk parlamentarisme».

Dagen etter åpningen gjenopptok konsilet, i sitt 80. forhandlingsmøte, diskusjonen over skjemaet «Om Kirken», nærmere bestemt dets to siste kapitler: Det 7., som handler om Kirkens bevissthet om sin evige bestemmelse, og det 8. om «den salige jomfru Maria, Guds Mor, i Kristi og Kirkens mysterium». Den sistnevnte teksten ble utarbeidet etter at konsilet med knapp majoritet (40 stem.) den 29. oktober 1963 hadde tilbakevist forslaget om et særskilt skjema angående Jomfru Maria, og dermed innordnet emnet som ledd i uttalelsene om Kirken.

TO RETNINGER OM MARIA-FROMHETEN

Under inntrykket av et sterkt øket arbeidstempo begynte konsilet så, bare noen dager etter åpningen, drøftelsene av kapitlet om Jesu Mor. Selv om diskusjonen antok roligere former enn i forrige sesjon, dannet det seg igjen straks to ulike standpunkter. Selvsagt dreier det seg ikke om noen slags stillingtagen «for eller imot Maria» eller for og imot en sunn katolsk Mariavyrdnad. Heller ikke dreier det seg om noe kvantitativt «mer eller mindre», like lite som skillelinjene kan trekkes mellom latinske og ikke-latinske tradisjoner og mentalitet på området.

Den ene retningen, som i den polske primas *Stefan kardinal Wyszinski* (på vegne av 70 polske biskoper) fant en av sine fornemste talsmenn, ønsket blant annet en ufeilbar definisjon av Marias åndelige moderskap overfor Kirken, og dessuten at konsilet - som en talende gestus - skulle «innvies» til Maria, som Kirkens beskytterinne. Retningen legger stor vekt på betegnelsen *mediatrix* (nåde-formidlerske) anvendt på Maria, og vil at dette skal komme sterkere frem i skjemaets tekst.

Den andre retning, som særlig representeres av *Augustin kardinal Bea* fra Sekretariatet for Kristen Enhet, kardinal *Leger* (Montreal) samt de europeiske kardinaler *Frings* (Køln), *Döpfner* (München) og *Alfrink* (Utrecht) var prinsipielt for den forelagte tekst, men ønsket en strengere stil og en riktigere eksegese i sitatene fra Den Hellige Skrift. Videre fremholdt de at innebyrden av uttrykket *mediatrix* om Maria er så vidt vanskelig og omstridt, at det såvel for katolikker som ikke-katolikker ville nødvendiggjøre en nærmere forklaring, for å bli oppfattet dogmatisk riktig. Derfor hører det ikke hjemme i et konsil-dokument. Og endelig fastslår man at forskjellen mellom bønnen til Gud og vyrdnaden overfor Maria ikke bare er «vesentlig», men snarere fundamental og grenseløs. Her ble det lagt merke til at den meksikanske biskopen *Mendez*, som uttalte seg på vegne av 40 latin-amerikanske biskoper samt kardinal *Henriquez* (Chile), advarte mot farene ved en viss uopplyst Maria-kultus.

Kort uttrykt kan man si at den første av disse retninger utvikler en «hjertets mariologi», og håper på et gjennombrudd for den i Kirken. Dermed er den etter manges mening (flertallets?) et uttrykk for en noe korttenkt «supra-naturalisme», for så vidt som den i fordypelse

OG MARIA-VYRDNAD

av det marianske i den katolske fromhet uten videre imøteser en derav følgende fordyvelse i Kristus og tilnærming til de ikke-katolske kristne. Den andre retningen betoner derimot sterkere en forsiktig og omsorgsfull teologisk formulering av de marianske uttalelser, nøye støttet på den Hellig Skrift. Den advarer mot en altfor sterk tendens til teologiske *konklusjoner* innenfor dette mysterium, og peker på at denne tendens for eksempel er fremmed for Østens kirke. Fremfor alt ser den hvor skadelig og hemmende en ensidig Maria-vyrndnad vil kunne bli, under en økumenisk synsvinkel.

Det blir en delikat, men ikke uoverkommelig oppgave for konsilet å samarbeide disse standpunkter i den definitive tekst — de må og vil møtes i enheten.

RELIGIONSFRIHETEN OG ISRAELS FOLK

Foruten å fastslå, gjennom en rekke avgjørende avstemninger, at Kirken etter sitt vesen styres av Paven og *biskopenes samlede kollegium* i et broderlig fellesskap, har konsilet tatt religionsfriheten opp til drøftelse. Den fremlagte tekst fastslår i en prinsipiell uttalelse hvert menneskes rett til å følge sin samvittighet i trossaker, eventuelt til ikke å tro. De amerikanske biskoper, som hittil ofte har vært å finne på konsilets konservative fløy, kom her massivt inn i bildet som reformister — kardinalene *Cushing* (Boston), *Meyer* (Chicago) og *Ritter* (St. Louis) ga sterkt uttrykk for hvor nødvendig det var for konsilet å tale klart og avgjort her. Reformfløyen i den europeiske episkopat støtter selvfølgelig opp — og en rekke konservative motinnlegg som ønsket å svekke uttalelsen til en mindre absolutt og forpliktende form, syntes ikke å vinne noen gjenklang i konsilets flertall, under en til dels livlig debatt. Det antas at minst 85 prosent av biskopene vil godta erklæringen.

En av de konservatives fremste teologer, kardinal *Ottaviani*, fremmet det tradisjonelle syn at «villfarelsen har

ingen rettigheter», og følgelig bare kan (og bør) *tolereres*, men han fant allikevel ikke å burde gå imot uttalelsen. Kardinal *Cushing*, som for første gang grep ordet på Vatikan-konsilet, og talte ut fra en tekst utarbeidet av en av verdens fremste eksperter når det gjelder katolsk samfunnstenkning, den amerikanske jesuitt *John Courtney Murray*, møtte spontan applaus, tross reglementet som forbyr bifallsytringer. Såvel den katolske verden som den ikke-katolske del av menneskeheten har ventet på denne erklæringen, sa kardinal *Cushing*, og nå *må* den komme.

Tilsvarende livlige drøftelser har omgitt erklæringen om forholdet til jødefolket. Et første, stramt og godt, utkast er blitt skiftet ut med et som er svakere og uklare i formen — her har ikke bare politisk press fra de arabiske folk (og biskoper som er ledere for små kristne mindretall på islamittisk grunn), men også direkte klossethet i utformingen gjort seg gjeldende. Kommentarene fra jødisk hold har, dels med grunn og dels uten grunn, vært nokså skarpe. Det samme gjelder mange av innleggene mot tekstens nåværende form på selve konsilet. Kardinal *Bea* har kritisert teksten og uttalt seg med vekt, for at kirkemøtet går lengst mulig for å virkeliggjøre Johannes XXIII.s inderlige ønske om og faste vilje til et kjærlig og respektfullt forhold til Israels folk. De siste rester, i liturgi, undervisning og forkynnelse, av en tankegang som selv urettmessig kan utnyttes til anti-semitisme og nedvurdering av Jesu folk, må og skal fjernes radikalt fra den katolske kristenhets liv og tanke. Også her synes konsilets flertall å være seg sitt store ansvar klart bevisst.

DR. MARTIN LUTHER KING

er av det katolske råd for samarbeide mellom rasene, som har sitt hovedsete i Chicago, blitt tildelt «John F. Kennedy-prisen» for 1964, som anerkjennelse for sitt arbeide «i kampen for menneskelighet».

Reformpartiet på
konsilet er nå et
sikret flertall

I sin nylig utkomne bok «Reformation i Vatikanen?» anslår den svenske forfatterinnen *Gunnel Vallquist* den avgjort konservative gruppe biskoper på konsilet til ca. 600 — av godt 2 000. Tallet rører nok adskillig på seg — mange skifter rimeligvis leir fra det ene problem til det annet. Men i alle viktigere saker er altså ikke bare flertallet, men $\frac{2}{3}$ flertall mer enn sikret. Reformen vil uhindret gå sin gang, og konturene av et III. Vatikan-konsil, kanskje om en knapp menneskealder, begynner allerede å ta form.

SIGRID UNDSSET

AV DR. PHIL.

Sigrund Undsets romaner er — ennå en gang — under ny-utgivelse. Men også interessen for hennes resonnerende forfatterskap er voksende — ute og hjemme.

Jo mer studiet av Sigrund Undsets forfatterskap skri-der fram, dess dypere begynner vi å se inn i den organiske helhet hennes skapende personlighet frem-for alt annet var kjennetegnet med. Det beste bevis er resultatene av den nyere Undset-litteratur. Roman-dikteren og ordkunstneren i henne er hittil best blitt gjennomforsket i Ellisiv Steens kritiske studie om «Kris-tin Lavransdatter». Fru Steens analyse gir i virke-ligheten mer enn selve titelen antyder: den makter å samle seg om den indre lovmessighet som leder og organiserer Sigrund Undsets sentrale historiske ro-man, men som også kaster sine varme reflekser over andre av hennes romaner. Sigrund Undsets skaperen-het kommer her klart fram.

De idemessige og litterærhistoriske forutsetninger for Sigrund Undsets stadig voksende (og lidende) ska-pertrang har A. H. Winsnes fordypet seg i, på en såvel nøktern som følsom måte, i sin studie i for-fatterinnens «kristne realisme». Ellisiv Steens og A. H. Winsnes' bøker er vidt forskjellige — nesten i alt. Likevel kan den som tenker dem dypere igjen-nom, få et nytt innblikk i dikterinnens ubøyelige, rikt avsondrede helhet i hennes erkjennelse og form-gestaltning. Begge disse fremste bidrag til Sigrund Und-set-forskningen berører og reiser — som naturlig er — spørsmålet om hennes forhold til historien. Men de be-svarer det ikke helt eller enstydig. Det var heller ikke analysens oppgave. Det er ikke nok å *beskrive* Sigrund Undsets historiske arbeider, kartlegge og karakterisere dem. Mer enn noensinne gjelder det i den historiske forskning å lytte til den urgamle, bydende røst som maner å gå «ad fontes», til kildene for hennes hi-storiske pasjon (for det var det den var) og hennes utforming av den historiske viten.

Så vidt jeg kan se er det nettopp *dette* Hallvard Rieber-Mohn har gjort i sin fortettede innledning til Sigrund Undsets tre essays fra middelalderen, som for ikke så lenge siden utkom på Cappelens forlag under fellestitelen «Kirke og klosterliv» (Oslo 1963, 178 s.). Rieber-Mohns analyse (og syntese) er stadig båret oppe av viljen til å gi *forskeren* i Sigrund Und-set det som *forskerens* er, men samtidig *dikteren* i henne det som *dikterens* er. Innledningen etablerer

på en vis den vekselvise befruktningsprosess som historikeren og romandikteren hos henne fullstendig var avhengig av. Goethe taler et sted om den «presise fantasi». Det var nettopp *den* Sigrund Undset hadde, — den inspirerte både hennes historiske erkjennelse og hennes dikterisk-kunstneriske morsmål. Og begge, begge var underkastet hennes organisk voksende hel-hetssyn på de menneskene, tingene, skjebnene hun berørte med sin natur-døpte visjon.

Det mest vellykkede i Hallvard Rieber-Mohns inn-ledning (og det mest opprinnelige) er at han prøver å gjøre rede for Sigrund Undsets forhold til den hi-storiske *erkjennelse* — til selve måten en historisk forsker i henne erkjente historien på. Slike sider har ligget ulykkelig. Og det er inspirerende å kunne spinne videre.

Der er en klar sammenheng mellom den episke legning og den historiske sans hos henne. Historien *fortelles* først og fremst i hennes essayistikk. Den eier ingen «spekulativ» tilsetning, den er heller ikke «idéhistorie» i vår forstand. Nettopp derfor at hun var dikter, kunstner, epiker er den historiske erkjennelsesakt hos henne konkret, anskuelig, hjulpet av bilder og støttet av lignelser. I den urgamle, spenningsfylte dialog mellom historie og filosofi, mellom det som er hendt i fortiden og *meningen* med det hendte, er historikeren i Sigrund Undset den historiske epiker, ikke tenker, ikke den reflekterende, men den plastisk anskuelige forteller. Det abstrakte (dvs. begrepsbårne) er ikke hennes sak.

Den som studerer hennes historiske essays fra den norske middelalder kan ikke unngå å se hvor sterkt og varig historien var den *sosiale* historie for henne. Hun har alltid — fra forskjellige episke utgangs-punkter — vært opptatt av slektens liv, familiens virke, av det sterke samspillet mellom det kollektive og personlige element i de historiske hendelser. Hun viker ikke for en realistisk og uunnværlig beskrivelse av de *økonomiske* forutsetninger for Kirkens virke i det norske samfunn og dets struktur i mid-delalderen. Det er jo helt merkelig hvor mye hun forteller om mat, drikke, gaver, gods, hvor påpasse-lig hun er for å tegne samfunnets sosiale oppbygning (s. 48—49), hvor sterkt hun understreker f. eks. «spenningen mellom hierarkiet og kongemakten».

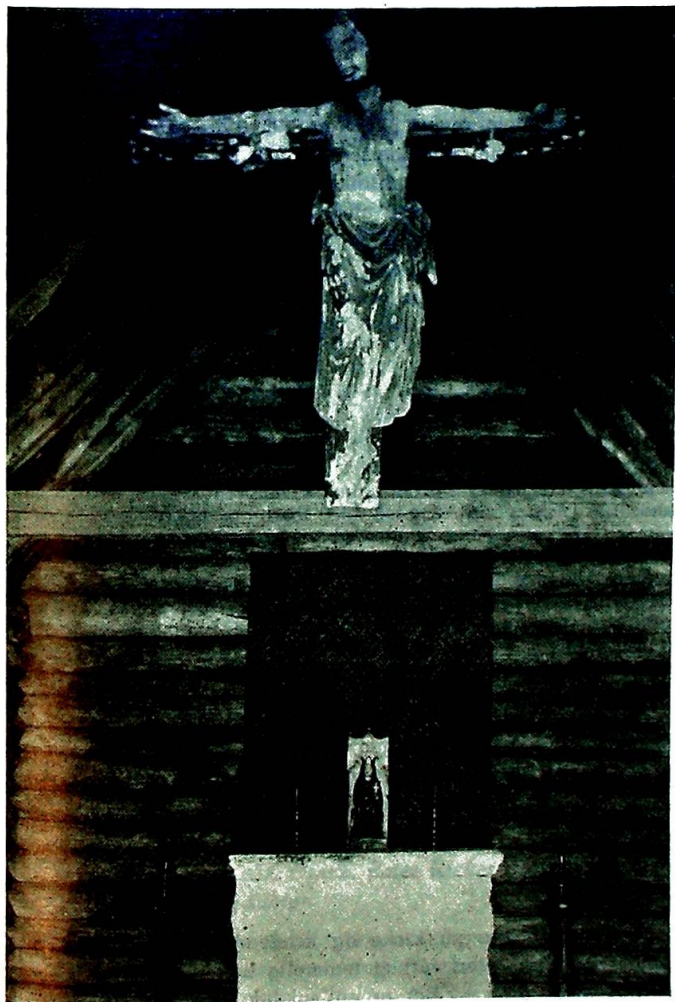
Ad denne vei lyktes det historikeren i henne å favne hva jeg vil kalle «norsk tenkesett i middelalderen», men samtidig også de europeiske bølgeslag (England, Danmark, Island, Frankrike, Tyskland) som når den norske kysten på den tid. Noe av det mest verdifulle i disse historiske essays er — synes jeg — skildringen av de vedvarende brytninger mellom det avgående *hedenske* og fremadskridende *kristne* livssyn (jfr. s. 69, 88 og flere andre steder). Fredrik *Paasche* var også opptatt av disse *indre* sammenstøtene mellom hedenskap og kristendom i en avgjørende del av sitt kunstnerisk utformede forfatterskap og Sigrund Undset går bevisst samme vei. Visst modellerer hun med fast og følsom hånd den sinnets revolusjon som kri-

M HISTORIKER

FRAENKL

stendommen bragte inn i norsk sinnelag, men sterkest beskriver hun *brytningene* mellom det gamle og det nye her i landet. Denne eiendommelige sammenblanding i selve det norske tenkesettet var ikke bare middelalderens sak — vi kan legge merke til hvordan disse metamorfoser (under forskjellige masker og holdninger) preger norsk litteratur og drama (Ibsen!) ennå mye senere — ja, den dag i dag.

Selt innenfra var historien for henne en akt av historisk *hukommelse*. Både «pilgrimsferd» og munke-*liv* er jo historiske begreper i rendyrket form. De er utstrakt i tiden og knytter sammen en lang utvikling med troskap; begge har ved sin vandring her i livet det uforanderlige som siste mål. Slik kunne Sigrid Undset virkelig «se — tvers over århundrenes strøm», som hun i romanene ser sine enkelte skikkelser. Hun sanser enkeltheter hos dem, hun reflekterer sjelden og konstruerer aldri. Derfor er hun en god historiker — den beskrivende, fortellende led-saget av dikteriske innslag. Hennes skepsis gjelder menneskenaturen. Hennes tro — Gud og kirken. Den

Fiskerkapellet på Maihaugen.

Gravsten fra Hamardømen — mitra og stav viser at det nok er en av Mjøsbyens middelalderske overhyrder som her er gravlagt. Sigrid Undset holdt av og besøkte gjerne restene av Hamar Domkirke og den gamle Biskops-Kaupangen på Odden — den som hun har gjort levende på en så gripende måte i første bind av *Olav Audunsson*, hvor hun lar Olav møte biskop Torfinn og hans folk som representanter for en evangelisk rettsorden. Sigrid Undsets siste offentlige fremtreden før hun døde, var under en friluftsmesse i Hamardømens ruiner.

sosiale og økonomiske historie, slektenes og gruppenes historie går hånd i hånd med den psykologiske sans for menneskenaturens beskaffenhet. Minst av alt lot hun seg blende eller narre av store ord eller luftige forsett. Hennes «realisme» viser mennesket bundet til naturen og til det som naturen er. Men samtidig løfter hennes historiske skikkelser sine ofte grove og umettelige hender opp mot barmhjertighetens evige giver. Det er det spenningsfylte i hennes historiske syn og hennes essayistiske form.

I langsomme åndedrag og med en uforstyrrelig ro skrider hennes historiske *stil* fram; den er tilpasset stoffet, den øser av tidsalderens eiendommeligheter og tidsåndens forestillingskrets. Hennes nøkternhet bunner i hennes absolutte uvilje mot det uekte i mennesket — og i dets språk. Slik har hun skrevet om kirkens historie i Norge, om prestenes egenskaper og plikter, om klosterlivets forvandlingsgang, om spise-skikker, drakter, bygninger, kvinner og menn. Sammen med P. Rokseths lille avhandling om munkevesenet er hennes essay om de forskjellige religiøse ordener det beste vi har om dette emnet her i landet. Både her og ellers var hennes historiske viten båret oppe av en suverenitet (ofte også av en viss forakt for seminarist-mentaliteten) som bare *den* kan nå som helt og lenge er fortrolig med den tiden hun skildrer.

Hun hadde ikke bruk for «idealisering» og glans-bilder; hegge var en byrde, en svekkelse av det historiske syn. Men sterkest (som i romandiktningen) ser vi her at den historiske erkjennelse var en *organisk* akt for henne. Vekst, usynlig utvikling, hemmelig forvandling mot den sammenhengen som bare den kristne tro gir — disse aspekter gjorde henne både til historisk romandikter og til historiker av vitenskapelig dimensjon. For storheten er udelelig hos henne.

BLIKK på TIDEN

DET LYSNER

■ Like etter siste krig utga en gruppe norske katolske akademikere en liten, men innholdsrik bok under titelen «Den katolske kirke i norske skolebøker». Det da eksisterende undervisningsmateriale i særlig historie- og religionsundervisningen i norske folke- og høyere skoler ble her saklig vurdert, når det gjaldt omtalen av den katolske kirke, og beriktigelser ble dokumentert. Der var nemlig — objektivt sett — adskillig å rette opp.

Det har vært en nyttig bok. Hos såvel lærebokforfattere som lærerpersonale har den stort sett møtt saklighet og sympati, og har øvet en merkbart sanerende virkning på skolebøker og undervisning i norske skoler — selv om der vel fremdeles er en smule vei igjen til objektiviteten, her og der. Fremfor alt har den skjerpet kritikk og selvkritikk hos skolens egne folk. Fenomenet slår oss, og gleder oss, over en anmeldelse av en ny lærebok i kirkehistorie, i Oslo skolestyres organ «Osloskolen» nr. 5, som blir dyktig ledet av redaktør Arne Ness. I sin anmeldelse skriver Th. Faarlund blant annet:

«I beskrivelsen av den katolske kirkes lære, reformasjonshistorien og de forskjellige avvik fra den rene lære er fremstillingen for enkel. Vår tid burde være moden for en mer nyansert forståelse av de problemer som her blir aktualisert. En lærer som ønsker å være redelig på dette punkt, må utfylle bokens fremstilling med mer stoff om kirkens kulturelle innsats, åndssituasjonen på den tid det er tale om, og kirkens daværende store økonomiske makt, som slett ikke ensidig kan føres tilbake til maktbrynde og trang til denne verdens rikdommer.»

VOLD MOT BARN

■ En rettssak der grov og sykelig betont barnemishandling er blitt referert, har vakt almen forferdelse. Å lære en liten pike «Milde Jesus du som sagde —» under trusel om å hugge en finger av henne, hvis hun ikke greier det utenat, innbyr ikke til diskusjon — her er vi vel ute i det klart patologiske, selv om retten trekker grensen for ansvaret anderledes, og feller dom.

Kommentarer er imidlertid på sin plass når det gjelder de ikke sykelig belastede vitner til dette overgrepet mot et lite forsvarsløst menneske. Naboene har, i store trekk, visst hva som foregikk. Men de har tiet — en av dem overdøvet barnegråten ved å sette radioen sterkt på. Var det ønskekonsernten?

Vi har aldri tatt lett på foreldreretten her i landet. Men barn er en betrodd gave. Og det skal godt gjøres ikke å dele Camilla Carlssons indignasjon og opprørte rettferdighetssans, når hun skriver («Verdens Gang» 24. september):

«Vitnene kjente til den nød barnet var i. De så og hørte. Barnet kom til dem og ba om hjelp. Hun fikk ikke hjelp. De var redde for å blande seg opp i andres privatliv, redde for ubehageligheter, for nabobråk.

Barna — en betrodd gave.

De syntes ikke de kunne blande seg opp i — —! Dessuten hadde de gitt beskjed til barnets far. Men barnets far var jo ikke hjemme, han hørte ikke skrikene.

Hvorfor tilkalte ikke nabofruen politiet? Hvorfor ba ikke lærerinnen en lege om å se på merkene etter mishandlingen? Hvorfor henvendte ikke noen seg til barnevernet?

Hvor var barnevernet?

Loven om barnevernet sier at vernetiltak kan (burde vært skal) treffes overfor barn under 18 år «når barnet blir slik behandlet eller lever under slike forhold at dets helse (fysisk — psykisk) eller utvikling utsettes for skade eller alvorlig fare».

Dertil har vi en lov om straffeansvar for den som unnlater å hjelpe den som er i fare (f. eks. ved ulykkestilfeller).

Et sykt menneske (må man gå ut fra) har fått sin dom, ett års fengsel for mishandling av et barn. De andre, som bare visste at barnet ble mishandlet, som ikke kom det til hjelp da det var i fare, som ikke engang svarte positivt på barnets bønn om hjelp! når skal disse voksne, ansvarlige — stilles for retten og svare for seg etter loven?

Ikke for hevners skyld, men for om mulig å gjenopprette balansen mellom tillit og ansvar hos et mishandlet barn.»

BEDRE KVALITET

■ Den «kristelige» skjønnlitteraturen har alltid vært en ganske betydelig salgssuksess i vårt land. Allikevel har den i årtier vært noe av en kilde til fortvilelse — om ikke for forleggeren og forfatteren. Kvaliteten har gjennomsnittlig vært ille. De årlige sær-kataloger fra de kristelige forlag uttrykte tydelig (og stikkprøver — hvem orket mer?) bekreftet, at kvalitetskravene, interesse-sfærene og horisonten (misjonslitteraturen til tross) var trange, og ikke skulle kunne gjøre noen glad.

Dette, dessverre solid innbankede, bilde av vårt lands kristelige forlag er forlengst i ferd med å bli virkelighetsfjernt. Strengere krav til faglitteraturen og bedre smak, større skjønn, rikere menneskekunnskap og redeligere realisme har forandret helhetsinntrykket til det langt bedre.

Litteratur-anmelderen og pastoren Sverre Riisøen understreker dette i en av sine anmeldelser, og det er lett å dele hans glede. Ikke bare for «kristenfolket»s skyld, men med henblikk på det kristne nærvær i det alminnelige kulturliv her hjemme — fromme følelser har jo nemlig aldri kunnet erstatte talent og innsikt. Riisøen vet godt at skjevheten her kunne ha langtrekkende virkninger — like til misoppfatninger av grunnleggende verdier, som slik ble forrådt i aller beste hensikt:

«Enorme mengder av verdiløse «romaner» er blitt sprøytet ut over landet. Det har altså vært et veldig behov for den slags litterære slikkerier. Det betenkelige ligger i at disse dydighets-produkter har lansert en grunnfalsk kristen moral. Skjemaet har vært, nesten som H. C. Andersens: Først må man lide mye vondt. Og så blir man om ikke berømt, så i alle fall lykkelig Kronebrud med Mendelsohn...»

Denne skriblende pubertetstid er forbi, definitivt. De kristelige forlag er inne i en ny fase. Det litterære ansvar er blitt betydelig skjerpet. Kravet til kvalitet har fått prioritet. Samtidig som emnevalget er blitt gjenstand for allsidig justering. Målet synes å være: Intet menneskelig, og fremfor alt intet menneske, skal være kristen forlagsvirksomhet fremmed.»

Det siste lyder vel egentlig mer grundtvigsk enn pietistisk, og de kristelige forlagene her i landet har nok gjerne ligget på den pietistiske linje. Allikevel er det tegn til at han rammer saken — i så tilfelle er det gledelig vekst å fastslå.

NOK EN SVENSK

■ Angrepene på kirke og kristendom i svensk offentlighet har etter hvert fått et temmelig heseblesende anstrengt og nevrotisk preg — det er en aukasjon der overbudene forlengst har beveget seg ut over den rimelige menneskelighets

og sunne fornufts grense. Som i en ny og meget debattert bok om seksuelt avvikende personer og samfunnets forhold til dem, ved den svenske legen Lars Ullerstam. Om noen trenger å styrkes i sin overbevisning om at den kristne seksualmoral både individuelt og for samfunnet er en humaniserende — en «menneske-utfoldende» — faktor, så vil kanskje de ullaerstamske utopier og forslag, fremført i stor og sint affekt, bestyrke ham. Sprengningen mellom sinn, ansvar og hensynsfullhet på den ene side og isolert drift på den annen, står i en meget talende og ikke nettopp innbydende kontrast til den integrering av menneskets hele personlighet som den kristne kjærlighets-oppfatning har tilført menneskelivet. Og i sitt sinn blir samfunnsrefseren lett grotesk — skjellsordene over særlig den kristne morals tilhengere hagler fra hans skrivemaskin. Boken har da også fått en temmelig brydd og betenkt omtale fra ellers særdeles frimodige skribenter og kritikere. At det ny-stiftede forlaget «Pax» — etter hva vi ser opplyst — vil utgi boken på norsk, er egnet til å forundre. Den gruppe radikale og pasifister som går sammen om det nye forlag trenger all den prestisje den kan få skrapet sammen — gjennom saklighet. Noen av deres meningsyttringer og forslag, gjennom tidsskriftet «Pax» og andre publikasjoner, har vakt interesse og avtvunget respekt. Men med dette produktet risikerer de å plumpe grundig i.

I bildebladet «Aktuell» (2. september), som uforklarlig nok stadig synes å skotte lengselsfullt til de mer betente kulturprodukter i brødre-folket, har magister Erik Grønseth (som — under forbehold — sympatiserer) og professor Johan B. Hygen (som imøtegår Ullerstam) uttalt seg om boken. Sistnevnte slutter sin både verdige og klokt avveide analyse slik:

«Jeg kunne gjerne ta meg sammen til å bli forarget over dette ganske utsøkt utrivelige produktet, men jeg gleder ikke. Boken fortjener ikke såpass. Men litt bekymret er jeg alltid. Ikke så å forstå at jeg tror denne reklamekampanjen for betente nytelser eller denne dødsens triste, livssynsmessige, kulturelle og moralske nihilismen vil virke særlig overbevisende eller tiltrekkende på mange. Men jeg er bekymret over boken som symptom på en sykdom i livsinnstillingen og kulturviljen. Denne indre skaden er for utbredt til at jeg kan være rolig ved tanken på vår kulturs skjebne, ikke bare dens fremtid, men også dens livsrett. Også for de enkelte er jeg bekymret, fordi det er for mange som arbeider på å forvirre deres begreper og tar moderne massemedier i sin tjeneste. Hos Ullerstam selv synes forvirringen og oppløsningen å være total. Kristendommens enkle og sunne budskap om livets mening og menneskets verdighet kalles sykdom, og flukten ut i den etisk uartikulerte nytelse som bedøvelsesmiddel for mennesker uten håp og tro kalles sunnhet. At en slik skribent ovenikjøpet fremtrer som menneskevenn med betydelige intellektuelle og moralske pretensjoner, er grotesk.

Dengang jeg var student, ble det lansert et slagord: «Kristus eller kaos». Dengang syntes jeg det var en forenkling, men etterhånden er jeg begynt å lure på om ikke dette enkle alternativet er mer realistisk enn jeg dengang trodde. I allfall er det hos Ullerstam en nær og tydelig sammenheng mellom hans kristendomsfiendskap og det totale moralske kaos han forkynder.»

Frater Candidus.

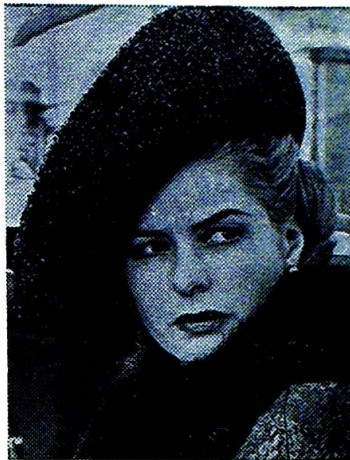
«ST. OLAV»

Age Rønning er fra og med 1. oktober oppnevnt som medredaktør av «St. Olav». Pater Rieber-Mohn fortsetter som ansvarshavende redaktør.

Vi minner igjen om at alle henvendelser vedrørende abonnement, annonser, adresseforandringer, enkelt-eksemplarer m.v. må rettes direkte til «St. Olavs» ekspedisjon, hvis adresse er Akersveien 5, Oslo 1.

«EN KVINNES HEVN»

Ingrid Bergman som den styrtrike og hevgjerrige enken Karla Zachanassian, i Dürrenmatts grusomme oppgjør med menneskenaturen.

Den vesle fristaden Guellen, ett eller annet ubestemmelig sted nede på Balkan, står på ende. I den økonomisk døende og nedslitte provinsbyen heises der flagg og pusses der messing, øves inn taler og sangkor: Enkefru Karla Zachanassian, en av verdens rikeste kvinner, ventes for første gang på besøk tilbake i sin fødeby, og grepet av håp om at det velbeslåtte bysbarn vil åpne lukkede gruber og stengte fabrikker med et lite bidrag fra sine overfylte bankkveiler, forsøker borgerne, fra borgermester til hotellpike, å glemme at Karla som 17 årig pike og forrådt barnemor ble stokkjetaget ut av Guellen. Kommunestyret overlegger: Der skal så lite til; ca. 200 000 — og hjulene vil svirre rundt igjen.

Hun ankommer — keiserlig i sin luksus. De bukker og skraper, smigrer og ber. Og fruene lover ikke 200 000, men to millioner: En til byen Guellen og en på deling til dens borgere. Jubel, skåler, hurrarop. Men der er én betingelse — fremsatt i en iskald «festtale»: Den mannen som svek henne, ungdomsvennen som betalte falske vitner mot henne og drepte hennes hjerte — han skal dø. Ja — dø: De skal dømme ham til døden og henrette ham. De skriker opp i indignert protest over denne umenneskelige kjøpslåingen. De er ikke barbarer. Betingelsen er uhørt og uantagelig. Hun smiler og installerer seg på byens beste hotel — og venter.

Og så — ja så begynner pengenes veldige press på sinnene: Den sveitsiske dramatikerens Friedrich Dürrenmatt har i sitt teaterstykket «Besøk av en gammel dame» (hvorfor fikk ikke filmen lov til å hete det, eller «Besøket», som i USA?) skildret den gradvise oppløsningen både i den personlige og den kollektive moral. Tilslutt — da de tross sine dyre forsikringer har fullført helomvendingen, og offentlig — allerede iført de nye klær de har kjøpt på kreditt, i påvente av de to millionene — dømmer mannen til døden, har Karla Zachanassian oppnådd sin hevn over Guellen, og stanser den makabre komedie. Men før vi kommer så langt, har vi - riktignok i en allegorisk forkortede perspektiv — vært vidne til en besk og foraktfylt historie om det nedrige i mennesket. For Dürrenmatts ubarmhjertige drama er et ganske nærgående og ramsalt skriftespeil når det gjelder «Verdens» makt og pengenes glimmer.

Tyskeren Bernard Wicki, som vi husker for hans gode filmer om Nazi-Tysklands samfunnspress, har regissert denne filmen fast, om enn noe tradisjonelt. Ingrid Bergman spiller den rike

(Forts. n. side)

over til.

- det tennes ikke maken !

LITTERATUR

Eva Alexanderson:

Fyrtio dagar i øknen. Roman. Bonniers 1964.

Eva Alexandersons nye bok foregår på et norsk høvfjells-hotell midtvinters. Ørkenvandringen er en drøy månedlang rekonvalesens. I løpet av denne tiden flytter en kvinne i sin ensomhet fra tvil til tro. I forhåndsreklamen står det at boken er et innlegg i den aktuelle debatt om tro og viten, det kan kanskje diskuteres. Men den er i høy grad preget av engasjement og ærlighet.

En av innvendingene, for meg en ganske viktig innvending, er denne: en nesten 280 sider lang «monolog» er ingen lett form. Eva Alexanderson lykkes langt på vei fordi man godtar at dette går på livet løs for bokens hovedperson. Men man godtar det som en plikt. Jeg må tilstå at jeg ble glad da kvinnen i boken til slutt vekslet et par likegyldige ord med en av værelsespike på hotellet, det lettet.

Men skrive kan den talentfulle svenske forfatterinnen. Det skal bli spennende å følge henne når hun kommer ned fra det norske høvfjellet.

A. R.

og alt annet enn glade enke, og trenger hele sitt uomtvistelige talent for å virke så hard og innefrosset hevnjerrig som rollen krever. Og best husker en nok *Anthony Quinn's* fine spill som den svikfulle ungdomsvennen, en grånende handelsmann i en døende by: Villig til å sone, tilslutt. Og så — berøvet soningen og utlevert til sine dommere på livstid.

Jo — «En kvinnes hevn» gir endel å tenke på.

X.

I gjeld til Gud

Hva er 100 kroner mot 60 millioner? To så forskjellige beløp er det Jesus gjør bruk av i lignelsen på 21. søndag etter pinse. Vi får der høre om en tjener som skylder sin konge 60 millioner kroner, og da han ikke kan tilbakebetale en så svimlende sum, beslutter Kongen at alt han eier skal inndras, og han selv, hans hustru og barn, selges på slavemarkedet. Da han bønnfaller om nåde for seg og sine, viser Kongen ham barmhjertighet, og ettergir ham hele gjelden. Men det hadde denne mann ikke fortjent, for han hadde selv en som skyldte ham 100 kroner, og da denne ikke kunne betale selv en så liten sum, kastet han denne medtjener i fengsel. Dermed forspilte han ettergivelsen av sin egen svimlende gjeld, — for «vi kan tro på förlåtelsen blott om vi själva förlåta». (Dag Hammarskjöld.)

Jesus uttrykker seg ofte drastisk, og han gjør det for å få sine tilhørere til å forstå alvoret i det han har å si. Det Jesus vil ha frem i denne lignelsen, er at vår gjeld til Gud er uendelig, og sammenlignet med den er den gjeld vår neste kan ha til oss en latterlig bagatell. Lignelsen er med andre ord en illustrasjon til bønnen i Fadervår: Forlat oss vår skyld, som og vi forlater våre skyldnere.

En mann som har en gjeld på 60 millioner kroner, og som med hele sin familie og alt han eier blir solgt som slave, har forspilt sin liv. For ham er alt håp ute. Han er levende død. Det er en slik håpløs og fortapt tilstand som er menneskets lodd når det synder mot Gud. Det er Jesu lære. Ved en annen leilighet, i lignelsen om den fortapte sønn, sier han det rett ut: Han var død.

Tar vi i synden så alvorlig? Hvis vi ikke tar synden alvorlig nok, så kan det skyldes en gal oppfatning av vår skriftemåls-praksis. Jeg sier ikke at det må forholde seg slik, men at det kan forholde seg så. Vi kan så lett komme til å se det slik: Synden er en overtredelse av Guds bud, men bare vi skriver den, så blir den tilgitt. Hvor er det her blitt av den gjeld som ikke kan betales? Vi tror kanskje at vi betaler den ved vår syndsbekjennelse, men intet er mer feilaktig. Det eneste som tilgir synden er Guds barmhjertighet, og den får vi ikke fordi vi skriver, men fordi vi gjør bot, og syndsbekjennelsen er bare en del av boten. Men hva betyr da selve boten? Er den en ytelse, en betaling, som gjør oss fortjent til syndsforlatelsens nåde?

Da ville ikke nåden være nåde! Nei, boten består i vår angrende erkjennelse av at alt er tapt, gjelden kan ikke betales, slik at det eneste som står tilbake er i tro og tillit til Gud å bønnfalle om hans tilgivende barmhjertighet. Hver gang vi har denne angrende tro og tillit til Guds barmhjertighet får vi våre synders nådige forlatelse, enten det er i vårt lønn-kammer, eller i skriftestols-kammeret. Men det sier seg selv at den beste og mest virkningsfulle hjelp til en slik syndstilgivende botsholdning er å motta selve botens sakrament. Derfor ønsker kirken, som en god mor, at vi i det minste én gang om året, og helst regelmessig året rundt, gjør bruk av dette nådemiddel, for på den rette botferdige måte å erkjenne og bekjenne vår syndeskyld overfor Gud. Og for den hvis synd har bestått i å kaste vrak på selve det overnaturlige liv, er mottagelsen av botens sakrament endog den nødvendige botsholdning, som alene gir den dode synder livet tilbake.

D.

Norges Brannkasse

betry trykkeset

DEN NYE ST. HALLVARD KIRKE

Grunnarbeidene er nå igang på Enerhaugen, for Fransiskanernes nye St. Hallvard kirke (cf. «St. Olav» nr. 8). Etter mange års ventetid er katolikkene i Oslo Øst dermed kommet så langt, at de kan se frem til å feire julen 1965 i nytt hus. Kirken er, som før nevnt, tegnet av en av våre mest lovende yngre arkitekter, Kjell Lund, og første trinn i byggearbeidet ble påbegynt 1. oktober.

LESERNE SKRIVER

Kvinnesak

Herr redaktør.

— Noen ord ad leserinnlegget «kvinnesak» i St. Olav nr. 14:

Vårt Katolske Kvinneforbund søker altfor lite kontakt med andre kvinneorganisasjoner. Like meget som «Unionen» samarbeider ute i verden med f. eks. «Alliansen», når det gjelder å fremme spesielle kvinnesaker overfor F. N., må vi her hjemme også søke å holde kontakt med en eller flere kvinneorganisasjoner. Vi må være klar over at det er vårt forbund som må rekke ut hånden til samarbeid — det er vi som må søke kontakten med de ikke-katolske kvinner. Det nytter lite i dag å sitte på sin egen «tue», og vente på at de andre skal komme til oss. Vel er vi en minoritetsgruppe, men vi kan allikevel vise de andre at den eksisterer. Og jeg spør: Hadde virkelig NKKF sitt store møte med de fremstående katolske utsendinger fra Verdensunionen — hvor f. eks. fru Spillmann var tilstede — uten å innby representanter fra noen av de ikke-katolske kvinneorganisasjoner? Da er der etter mitt syn begått en stor feil! Jeg mener ikke at «utenforstående» skal ha adgang til våre interne saker. Men meget var vunnet, hvis de ikke-katolske kvinner kom på talefot med våre katolske pionerer, både fra innland og utland. Pave Paul VI innbyr observatører fra andre trossamfund til Konsilets møter - hvorfor skulle ikke Norges katolske kvinneforbund gjøre det samme til sine viktige møter? NKKF hadde en gang på tale å søke medlemskap i Norske Kvinners Nasjonalråd. Hva var grunnen til at dette ikke ble gjort? Veien for medlemskap var vel tilrettelagt. I samband med Norske Kvinners Nasjonalråd er der mange saker og ting vi katolske kvinner får høve til å hevde Kirkens syn på. Ta f. eks. *abortus provocatus* — det var en av de saker som var oppe til behandling i NKN. Likeledes behovet for familierådgivningskontor — straffeutmålingen i sedelighetsaker o. m. a. Her burde vårt forbund hatt et ord med.

«Unionen» har konsultativ status ved flere viktige internasjonale organisasjoner. Norges katolske kvinneforbund må sørge for å få det samme her hjemme. Når vi «opplater» vår røst på vegne av et katolsk kvinneforbund under en debatt eller ved en forhandling — utenfor vår egen midte — vil vi bli hørt. Men som enkelt medlem i en sosial kvinneorganisasjon virker vår katolske innstilling og meninger ofte som en dråpe i havet.

I dag er de fleste kvinneorganisasjoner interessert i samarbeid både når det

gjelder sosiale og religiøse spørsmål, så vårt katolske kvinneforbund har god anledning å drive katolsk opplysning hvis vi søker de rette veier og instanser.

Tilslutt vil jeg opplyse om at Norske Kvinners Nasjonalråd består av 21 landsorganisasjoner og 41 Kvinneråd, med byrettsdommer Astri Rynning som formann. I de fleste byer i vårt land er der et Kvinneråd — ja, helt oppe i Harstad og Bodø også — og her kan enhver liten katolsk kvinneforening stå tilsluttet — kontingenten er meget lav.

Vi får håpe at hele vårt katolske kvinneforbund slutter seg til Norske Kvinners Nasjonalråd, som arbeider etter mottoet: Gjør mot andre hva du vil andre skal gjøre mot deg. Kanskje kunne vi katolske kvinner møtes i Ber-

gen på Norske Kvinners Nasjonalråds Landsmøte i mai 1965!

Haldis Bagge

Kjøp bøker

som blir omtalt i bladet St. Olav og Katolsk Forum i

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5,

Oslo 1. Tlf. 42 31 70.

Åpent 9—16, lørdager 9—14.

Har De noen ledige timer om formiddagen?

FRANSISKUSHJELPEN
trenger Dem!

Henv. Urtegaten 29.

Tlf. mellom 12—13: 68 08 68.

NORGES
KATOLSK
KVINNEFORBUND

Forbundet ble stiftet den 24. oktober for 40 år siden. På stiftelsesdagen blir det lest en messe for levende og avdøde medlemmer i St. Dominikus kirke kl. 8.30.

FRANSISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK
INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hammer- fest
St. Franciskusøstre- nes Møderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hønefoss
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

75-ÅRS-GAVEN TIL BISKOP MANGERS

— kappellutstyret til Mariabholm — har møtt stor og gledelig interesse. Vi minner ikke desto mindre igjen om innsamlingen, og om at en på anvisningsstasjonen må skrive tydelig avsender, av hensyn til den adresse til biskopen som skal ledsage gaven.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 13. oktober kl. 20:

EN NESTEKJÆRLIGHETENS ØKUMENISME ved pater W. Hertman OFM.

Tirsdag 20. oktober kl. 20:

NYE SIGNALER I DEN KATOLSKE VURDERING AV BARNEBEGRENSNINGEN? ved pater Albert Raulin.

Tirsdag 27. oktober kl. 20:

PAUL CLAUDEL'S «NÅR DAGEN SNUR» — ET DRAMA OM MENNESKERS KJÆRLIGHET ved pater H. Rieber-Mohn.

Nytt om
Fransiskus-
hjelpen

Det er i høst syv år siden Fransiskushjelpen startet sitt arbeid. Alt har gått stille og rolig for seg, organisasjonen har utviklet seg organisk og er nå fremme ved et punkt hvor den vil forsøke å utvide sitt program.

— I dag trenger vi flere medarbeidere, sier formannen fru Brita Paus.

Vi sitter nede i Urtegaten hos fransiskanerne, hvor hjelpen har sitt kontor, og hvor styret møtes en gang i uken til drøfting av aktuelle spørsmål og problemer.

— Hva er Fransiskushjelpens målsetning, fru Paus?

Det vi vil, er å gi en effektiv håndrekning til mennesker som for kortere tid står uten hjelp i en vanskelig situasjon. Det kan være de kommer ut fra et sykehus og ikke med en gang kan klare å stelle huset eller gå ut å gjøre innkjøp. Våre medarbeidere hjelper da noen timer av dagen, som

<p><i>Halden-</i> <i>firmaer</i></p>	<p><i>Karl Knap</i> A/s Tlf. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum</p>	<p>ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Kjøkkeninnredninger Tlf. 1630</p>
<p>KARL Y. OLSEN ENTREPRENØRFORRETNING Mur - Tre - Betong Tlf 1977</p>	<p>OTTO E. ANONSEN BLIKKENSLAGERMESTER Ventilasjon og Bygningsarbeid Tlf. 3439</p>	<p>F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tlf. 1844</p>
<p>OLAF STENBOCK Elektrisk Installasjon og Radioforretning Aut. Halden - Berg - Idd Telefon 1918 HALDEN Telefon 1918</p>	<p>HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger</p>	<p>EINAR EKSTRAND Blomsterforretning - Gartneri Tlf. 1334</p>
<p>HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tlf. 1264</p>	<p>Martha Klein Ahlsen Frukt - Sjokolade - Tobakk Tlf. 1269</p>	<p>H. ANDERSEN Bok- og Papirhandel Storgt 24 HALDEN Tlf. 2424</p>
<p>A/S HALDENS BRYGGERI</p>	<p><i>E. Sem</i> A/s Bøker — Papir — Trykksaker</p>	<p>Einar Jonassen KOLONIAL Tlf. 1896</p>

oftest et par ganger i uken. Denne kategori av mennesker kommer vi i forbindelse med gjennom sykehusenes sosialkurator.

— Hvilke andre former for hjelp kan det være snakk om?

Vi leser for blinde og besøker mennesker som ikke har noen pårørende. Det kan være å avlaste en husmor, en hustru eller en mor som har en syk hjemme, det kan være å kjøre en som ellers ikke kan komme ut en tur i naturen i vår- og høst-solen — vi vil gjerne være en kontakt for mennesker som mangler kontakt. Oppgavene dukker opp på nytt og på nytt, stadig varierende. Men som sagt, vi trenger flere medarbeidere for å kunne løse dem alle.

Vi har hittil hovedsakelig vært katolikker som har arbeidet her nede, men vi ville gjerne ha forbindelse med andre. Hjelparbeid er jo nemlig et fint grunnlag til å skape samarbeide mellom konfesjonene og spre tillit og tro på hverandres gode vilje. Gjensidig kontakt skaper videre horisont hos alle parter, det er et hovedpoeng.

Jeg vil også gjerne si noen ord om en plan vi har om utvidelse på den indre front. Hver onsdag møtes en god del husmødre til messe klokken 10 i kirken i Urtegaten; vi pleier å ta en kopp kaffe sammen etterpå. Nå har vi tenkt å stramme inn på spisetiden og utvide samværet med et kort foredrag eller en innledning til samtale omkring et emne. Vi tror denne

plan vil fylle et behov for rikere fellesskap; av damene som kommer, er det mange som har liten anledning til å høre foredrag om aftenen — en time om formiddagen er lettere å avse.

— Har De allerede fastlagt noe program?

— Nei, fast er programmet enda ikke, men vi håper av og til å få en av våre prester til å gi oss en inspirasjon med på veien — vi har tenkt at de som går på foredrag enten det nå er i Katolsk Forum eller i Dominikuskreten, kan formidle hva de har hørt og lært videre til oss. Vi kan ta for oss andre hjelpeorganisasjoners arbeid, det kan virke befruktende på vårt eget — jeg tror ikke det skal bli mangel på emner - - -

En av Fransiskushjelpens medarbeidere gjennom flere år kommer inn og vi spør:

— Synes De dette er et takknemlig arbeid?

— Ja, det er sikkert, vi føler så ofte på våre små jobber at vi gjør andre mennesker glad, og det gir glede — det blir nesten kan jeg si, en gjensidig hjelp. Jeg kan bare si at der er et sterkt behov for Fransiskushjelpen, der skulle i allfall være så mange medarbeidere at vi aldri måtte si nei til en henvendelse om hjelp — det er derfor å håpe at flere kvinner som kan avse tid vil melde seg til vår organisasjon, det er så god bruk for dem!

V. B.

<p>Kjente Drammens- firmaer</p>	<p>Drammens malerforretning Tlf. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen</p>	<p>NORLØFF Jernvareforretning A/S Drammen - Tlf. 83 65 80</p>
<p>H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 83 13 62 - 83 36 48 Gå til fagmannen når det gjelder møbler</p>	<p>En gros FISKHALLEN Detalj</p> <p>Etablert 1887 Tlf. 83 13 66 - 83 32 60</p>	<p>American Foto SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER Engene 4 - Tlf. 83 11 45 Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65</p>
<p>HARALD LYCHE & CO. Drammen - Sentralbord 83 79 70 BOKFORLAG - MUSIKKFORLAG PAPIRINDUSTRI KONVOLUTTFABRIKK</p>		<p>PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tlf. 83 21 85 DRAMMEN</p>
<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN</p>		<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>
 <p>TYRILYS ^{1/3} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri</p>		<p>ARENDALE SHELL — ARENDAL Tlf. kontor 2013 Anleggstlf. 1848</p>
<p>ARENDALE</p>		<p>ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 1756 - Arendal - Tlf. 1756</p>
<p>VOLKSWAGEN O. M. LUNDE & CO. Sentralbord: 4040</p>	<p>OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå Tlf. 1958 Havstad, Arendal</p>	

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

Landets største spesialforretning innen røntgen og elektromedisin

AKSJESELSKAPET
ELEKTROMED

OSLO • BERGEN • TRONDHEIM • STAVANGER • TROMSØ • KRISTIANSAND

105

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

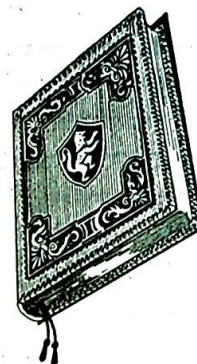
Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. M. JACOBSEN Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*